

**QORTI CIVILI PRIM'AWLA
ONOR IMHALLEF ANNA FELICE**

Illum 20 ta' Gunju, 2018

Rikors Guramentat Nru: 622/2015 AF

Carpet Cleaning Plus Limited (C-64455)

VS

**Ioannis Ntavanellos ezercenti l-kummerc taht l-isem
Hanta Systems ta' Carpet Washing Technologies, 193,
Kostantinoupoleos Street, Archarnai, Ateni PC 13671,
Grecja**

Il-Qorti:

Rat ir-rikors ġuramentat tas-socjetà attriċi Carpet Cleaning Plus Limited, li permezz tiegħu wara li ġie premiss illi:

Is-socjetà rikorrenti xtrat u akkwistat minghand il-konvenut erba' magni ghat-tindif u hasil ta' twapet. Dawn il-magni kienu jikkonsistu fi *AMP-02 PLC 340 FAST Carpet Cleaner, Centri 340 Carpet Water Extractor, Duster 340 Automatic Carpet Duster Machine u Swepper 340 Carpet Sweeping and Packaging Machine*.

Is-socjetà rikorrenti hallset il-valur ta' disgha u sittin elf u mitejn Ewro (€69,200) ghal dawn il-magni wara li giet

ipprezentata bil-fattura relattiva għall-valur komplessiv ta' tnejn u sebghin elf Ewro (€72,000). Kopja tal-imsemmija fattura tinsab hawn unita u mmarkata bhala Dokument CCP 1.

Dawn il-magni kellhom jigu kkonsenjati sal-ahhar ta' April tas-sena elfejn u erbatax (2014) izda għal ragunijiet varji li jigu spjegati u mfissra fil-kors tas-smigh tal-kawza, il-konsenja ma sehhitx fiz-zmien bil-konsegwenza li s-socjetà rikorrenti attrci batiet hsara li sehra tigi ppruvata f'dettal waqt is-smigh tal-kawza.

L-imsemmija magni gew kkonsenjati lis-socjetà rikorrenti fil-fabbrika tas-socjetà rikorrenti lejn l-ahhar ta' Gunju tas-sena 2014.

L-istess magni gew assemblati u kkummissjonati bl-intervent dirett tal-konvenut li gie Malta għal dan l-iskop bejn l-1 ta' Lulju 2014 u t-3 ta' Lulju 2014.

Waqt assemblar u waqt il-kummissjonar tal-magni gew riskontrati defizenzi serji ta' natura operattiva, mekkanika u fuq kollox ta' sikurezza. Uhud minn dawn id-defizenzi gew indikati lill-konvenut waqt li kien qiegħed isir l-assemblar u l-kummissjonar tal-magni u anki immedjatament wara dan l-assemblar u l-kummissjonar permezz ta' komunikazzjonijiet bil-kitba. Dawn l-istess defizenzi gew wkoll konfermati minn nies teknici u esperti mqabba mis-socjetà rikorrenti u dan kif sejjer jirrizulta fil-kors tas-smigh tal-kawza.

Tenut kont li dawn il-magni kienu digà jinsabu Malta, s-socjetà attrici rikorrenti għazlet li tircievi u zzomm il-magni b'dan izda d-defizenzi nnotati u riskontrati ingiebu a konjizzjoni tal-konvenut meta dan kien prezenti għall-ikkummissjonar tal-istess magni u sussegwentement permezz ta' komunikazzjonijiet varji kemm verbali kif ukoll miktuba u dan kif sejjer jirrizulta waqt is-smigh tal-kawza. F'dawn il-kommunikazzjonijiet il-konvenut gie mitlub sabiex jirrimedja dawn id-defizenzi. Minkejja li minn numru ta' twegibiet tal-konvenut deher u rrizulta car li l-maggor parti tad-defizenzi riskontrati u indikati gew rikonoxxuti u accettati mill-konvenut, dan tal-ahhar naqas milli joffri u jagħti soluzzjonijiet u rimedji

effettivi bil-konsegwenza li s-socjetà rikorrenti attrici permezz tal-konsulent legali taghhha kitbet lill-konvenut u talbitu sabiex jersaq ghall-likwidazzjoni tad-danni.

Ghalhekk irrizulta manifest u evidenti li dawn il-magni ma kienux tal-kwalità u tal-livell imwieghed mill-konvenut meta inbieghu u konsegwentement s-socjetà attrici ghandha dritt li titlob riduzzjoni fil-prezz minnha mhallas ghal dawn il-magni wara li tali riduzzjoni tigi stabbilita minn stima ta' periti.

Irrizulta wkoll illi l-magni huma mankanti u deficitarji f'dawk li huma l-livelli statutorji Ewropej u lokali ta' sigurezza ghas-sahha u l-inkolumità tal-haddiema u/jew ta' dawk li joperaw dawn il-magni u dan minkejja l-fatt li s-socjetà konvenuta ipprovdiet CE Declaration of Conformity ghal kull wahda mill-erba' magni li hija bieghet. Kopjai ta' dawn ic-Certifikati qeghdin jigu hawn uniti u mamrkati bhala Dokument CCP 2, CCP 3, CCP 4 u CCP 5. Dawn ic-Certifikati ma ghandhom ebda referenza ghall-Notified Body li hija dik l-organizzazzjoni akkreditata mill-Gvern tal-pajjiz fejn ikunu gew prodotti l-magni sabiex ticcertifika jekk il-magni jilhqux il-livell u standards ta' sigurezza pre-ordinati u mposti. Meta l-konvenut gie mitlub sabiex jindika min kienet l-Organizzazzjoni akkreditata li kienet iccertifikat l-imsemmija Certifikati/Dikjarazzjonijiet ta' Konformità, dan ma ghamlitux.

Tali nuqqas car fil-konformità tal-livelli ta' sigurezza u allura l-konsegwenti ksur ta' obligazzjonijiet kuntrattwali u legali tirrendi lill-konvenut responsabbli ghall-hlas ta' danni kuntrattwali u akkwiljani li talvolta soffriet is-socjetà attrici bhal telf ta' xoghol, bhal spejjez zejda u bhal telf iehor, kif sejjer jigi ppruvati f'dettal fil-kors tas-smigh tal-kawza.

Nonostante li gie mitlub sabiex jersaq ghall-likwidazzjoni u determinazzjoni tad-danni il-konvenut baqa' inadempjenti u ghalhekk kellha issir din il-kawza.

Intalbet din il-Qorti sabiex:

1. Prevja dikjarazzjoni li l-konvenut huwa responsabbli li biegh erbgha (4) magni ghat-tindif u hasil tat-twapet li ma

humieix tal-kwalità u tal-livell imwieghda tordna li s-socjetà rikorrenti attrici tircievi l-magni bi prezz inqas minn dak li hallset u wara li tillikwida dak l-ammont li s-socjetà rikorrenti attrici kellha thallas anqas mill-prezz li hallset u dan permezz ta' periti nominandi, tordna lill-konvenut sabiex ihallas lura lis-socjetà attrici rikorrenti dak l-ammont fi prezz inqas hekk likwidat; u

2. Previa dikjarazzjoni li l-konvenut kien responsabbli ghad-dewmien fil-konsenja tal-magni tikkundanna lill-konvenut għall-hlas ta' dawk id-danni li jigu likwidati okkorrendo permezz ta' periti nominandi għal nuqqas tal-kunsinna tal-magni fiz-zmien miftiehem u tordna lill-konvenut sabiex ihallas id-danni hekk likwidati; u
3. Previa dikjarazzjoni li l-konvenut kien responsabbli għall-ksur ta' obbligi kuntrattwali u legali marbuta u in konnessjoni ma' konformità ma' livelli u standards ta' sigurezza għas-sahha tal-haddiema u/jew operaturi li juzaw il-magni mibjugha lis-socjetà rikorrenti attrici mill-konvenuti, tikkundanna lill-konvenut għall-hlas ta' dawk id-danni li jigu likwidati okkorrendo permezz ta' periti nominandi kwantu għal telf ta' xogħol, għal spejjez zejda u għal telf iehor u tordna lill-konvenut sabiex ihallas id-danni hekk likwidati.

Bl-imghaxijiet legali u bl-ispejjez kontra l-konvenut li minn issa huwa ngunt għas-subizzjoni.

Rat id-dokumenti annessi.

Rat ir-risposta ġuramentata tal-konvenut Ioannis Ntavanellos, rappreżentat mill-mandatarju tiegħu l-Avukat Dottor Adrian Delia li permezz tagħha eċċepixxa illi:

Preliminarjament, l-esponent jecepixxi n-nuqqas ta' gurdizzjoni ta' din l-Onorabbli Qorti ai termini ta' EC Reg 1215/2012 stante li l-prodotti mibjugha mertu ta' din il-kawza gew ordnati u kkonsenjati fil-Grecja u dan kif ser jigi ppruvat waqt it-trattazzjoni tal-kawza.

Minghajr pregudizzju ghas-suespost, l-attrici tehtieg li tidentifika l-azzjoni minnha promossa, jekk si tratta ta' oggett mhux tal-kwalità pattwita, *actio redhibitoria*, *actio aestimatoria*, azzjoni ta' danni, jew wahda bazata fuq ksur ta' obbligi kuntrattwali.

Minghajr pregudizzju u fil-mertu, it-talbiet attrici huma nfondati fil-fatt u fid-dritt stante illi l-intimat mhux responsabbli ghal ebda danni li setghu gew sofferti mis-socjetà attrici u ghalhekk it-talbiet attrici ghandom jigu respinti bl-ispejjez kontriha.

Minkejja illi r-rikorrenti naqset mill-obbligi finanzjarji taghha u biddlet partijiet mill-magni forniti mill-intimat bi ksur tal-garanzija moghtija mill-istess esponenti, l-esponenti dejjem ta' l-ahjar servizz kif mitlub skond is-sengha u l-arti.

Minghajr pregudizzju u ukoll fil-mertu, l-attrici jehtieg li tipprova l-ammont ta' danni minnha pretiz u ukoll li qdiet l-obbligu taghha li timminimizza l-imsemmija danni.

Salv risposti ulterjuri u bl-ispejjez kontra s-socjetà attrici.

A. Introduzzjoni u fatti fil-Qosor

Is-socjetà rikorrenti kienet ghamlet l-ewwel kuntatt mal-intimat fis-sena 2012 u sussegwentement f'Jannar tal-2014 talbu stima ufficjali tramite l-email, liema stima intbghatet lis-socjetà attrici fit-13 ta' Jannar 2014.

Fi Frar tas-sena 2014, rapprezentanti tas-socjetà attrici zaru l-fabbriki tal-intimat gewwa Atena sabiex jaraw il-magni joperaw, u sussegwentement, fl-**10 ta' Marzu 2014** l-intimat baghat *proforma invoice* (Dok IN 1) lis-socjetà attrici, li tistipula:

- a. Il-'*Payment Terms*';
- b. '*Delivery period*' ta' 25 sa 90 gurnata ta' xoghol mill-guranta tal-hlas;
- c. '*Delivery Type*' tat-tip Ex-Works li ghalhekk ifisser li *sta ghax-xerrejja li jirrangaw ghat-trasport tal-magni*

mill-fabbrika tal-manifatturi ghall-fond tas-socjeta attrici.

Fl-10 ta' Marzu 2014, ossia l-istess gurnata li fiha s-socjetà attrici irciviet l-fattura surreferita, s-socjetà attrici hallset hamsa u tletin fil-mija (35%) tat-total tal-fattura bhala 'Advance Payment' via *Bank Transfer* (kif jidher mid-dokument anness u mmarkat bhala Dok. IN 2) u ghalhekk jidher car li t-termini tal-fattura Dok. IN 1 kienu qed jigu osservati.

L-intimat minnufih beda jahdem fuq l-ordni u fil-fatt wara tlieta u hamsin (53) gurnata ta' xoghol (u ghalhekk fiz-zmien stipulat ta' 90 gurnata skond il-proforma invoice Dok. IN 1), senjatament fl-1 ta' Gunju 2014, baghat e-mail javza lis-socjetà attrici li l-magni kienu lesti u li qed jistenna l-agent tat-tbahhir tas-socjetà attrici sabiex jikkuntattjah ghall-konsenja, u dan wara theddid kontinwu da parti tas-socjetà attrici sabiex ix-xoghol jitlesta kemm jista jkun malajr.

F'dan l-istadju s-socjetà attrici kienet digà naqset mill-obbligi taghha versu l-intimat stante li ma wettqitx l-obbligi tal-hlas kif miftehma u dan wassal ghal dewmien tal-konsenja ghall-fatt li l-Letter of Credit ghal-valur ta' 50% li giet rikjesta mill-intimat diversi drabi f'numru ta' komunikazzjonijiet, kienet ghadha ma gietx effettwata favur l-intimat meta l-magni kienu lesti ghat-tbahhir.

Kien l-agent tat-tbahhir stess li informa lill-intimat li l-Letter of Credit kienet ghadha ma gietx effettwata u ghalhekk ma setghux jiffissaw appuntament ghal-konsenja.

Sussegwentament, rapprezentant tas-socjetà attrici talab lil intimat sabiex il-hlas isir f'forma ta' bank transfer u dan sabiex jevita l-ispejjez mal-Bank ghall-Letter of Credit, u fl-10 ta' Gunju 2014 effetwa pagament ta' sitta u tletin elf ewro (Eur 36,000) ghal-50% tal-proforma invoice mmarkata IN 1, u dan kif jidher mit-transfer acknowledgement anness u mmarkat bhala Dok. IN 3.

Nel frattemp, ftit tal-gimghat qabel, is-socjetà attrici ordnat ukoll ghoxrin barmil b'kontenut ta ghoxrin kilogramma (20kg)

detergent (Proforma Invoice annessa u mmarkata IN 4), u ghalhekk wara z-zewg pagamenti effettwati sa dan il-punt il-bilanc dovut lill-intimat kien ta' hdax-il elf u seba' mitt ewro (Eur11,700), liema ammont ma kienx kopert b'ebda Letter of Credit jew garanzija ohra.

Sussegwentament sar pagament iehor ta' tmint'elef ewro (Eur8,000) mis-socjetà attrici (pagament anness u mmarkat Dok. IN 5) u wara serje ta' theddid iehor u pressjoni ingusta fuq l-intimat, l-intimat ghazel li jikkonsenja l-magni barra l-facilità tieghu skond l-arrangement li kellhom il-partijiet sabiex jingabru mill-agent tat-tbahhir tas-socjetà attrici u dan minkejja l-bilanc ta' tlett elef u seba' mitt ewro (Eur3,700) liema ammont ghadu ma thallasx sal-gurnata tal-lum.

Proprju fit-13 ta' Gunju 2014, l-intimat kkonsenja l-magni kif miftiehem u skond ir-regoli tal-INTERCOMS 2010, b'Delivery type '**Ex-Works**' kif stipulat fil-proforma invoice, fl-indirizz indikat 193, Konstantinoupleus Str, Acharnai Athens, Greece u fil-fatt l-magni gew migbura mis-socjetà Maltija Express Trailers Ltd li baghtet l-container fid-delivery point hemm indikat, u jumejn wara, senjatament fil-15 ta' Gunju 2016, harget il-polza ta' kargu annessa u mmarkata bhal Dok. IN 6).

Skond l-istess INTERCOMS 2010 rules:

EXW Ex Works

"Ex Works" means that the seller delivers when it places the goods at the disposal of the buyer at the seller's premises or at another named place (i.e., works, factory, warehouse, etc.). The seller does not need to load the goods on any collecting vehicle, nor does it need to clear the goods for export, where such clearance is applicable."

Ghalhekk il-magni kienu ordnati f'Ateni u gew kkonsenjati f'container mibghut minn agent tat-tbahhir Malti gewwa Ateni fuq inkarigu tas-socjetà attrici infisha.

Ghall-fini ta' kompletezza qed tigi esebita wkoll l-'*Packing List*' (annessa u mmarkata bhala Dok. IN 7) kif ukoll kopja ta

fattura mmarkata Dok. IN 8 li ghadha sal-lum ukoll ma thallsitx.

Fil-5 ta' Dicembru 2014, l-intimat baghat ittra (annessa u mmarkata Dok. IN 9) fejn baghat javza illi, *inter alia*, ghad hemm bilanc pendenti li jrid jithallas kif ukoll sabiex taffetwa l-hlas minnufih, liema ittra izda baqghet mhux imwiegħba.

Fl-istess ittra, l-intimat baghat javza wkoll illi huwa car u manifest illi peress illi l-ftehim, l-ordni u l-konsenja sehew kollha gewwa l-Grecja, kwalunkwe disputa taqa' taht il-gurisdizzjoni tal-Qrati Griegi.

Ghaldaqstant din l-Onorabbli Qorti ghandha tichad it-talbiet attrici bl-ispejjez kontra tagħhom.

Rat id-dokumenti annessi.

Semgħet ix-xhieda prodotti.

Rat in-nota ta' sottomissjonijiet tal-konvenut.

Semgħet it-trattazzjoni tal-partijiet.

Rat in-nota ta' riferenzi tas-soċjetà attrici.

Rat in-nota ta' sottomissjonijiet ulterjuri tal-konvenut.

Rat li l-kawża tħalliet għas-sentenza dwar l-eċċezzjoni tal-gurisdizzjoni sollevata mill-konvenut.

Rat l-atti kollha tal-kawża.

Ikkunsidrat illi din hija kawża dwar bejgħ ta' merkanzija allegatament mhux tal-kwalità mwiegħda u danni kuntrattwali. Id-deċiżjoni tal-lum hija limitata għall-ewwel eċċezzjoni tal-konvenut li permezz tagħha eċċepixxa n-nuqqas ta' gurisdizzjoni ta' dawn il-Qrati a tenur tar-**Regolament (UE) Nru 1215/2012 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-12 ta' Dicembru 2012 dwar il-gurisdizzjoni u r-rikonoxximent u l-eżekuzzjoni ta' sentenzi fi**

kwistjonijiet ċivili u kummerċjali, stante li l-prodotti mibjugħa mertu ta' din il-kawża ġew ordnati u konsenjati fil-Ġreċja.

L-ewwel sub inċiż tal-artikolu 5 tar-Regolament 1215/2012 jaqra hekk:

"Persuni domiciljati fi Stat Membru jistgħu jitressqu quddiem il-qorti ta' Stat Membru ieħor biss bis-saħħa tar-regoli mnizzla fit-Taqsimiet 2 sa 7 ta' dan il-Kapitolu."

Fil-każ ta' Chemimart Limited vs Reckitt Benckiser Healthcare International Limited tal-15 ta' Ottubru 2012, din il-Qorti diversament presjeduta qalet hekk dwar eċċezzjoni simili:

*"Jidher għalhekk li r-regola generali hi li persuna għandha tigi mharrka fl-Istat Membru fejn hi domiciljata. Madankollu hemm eccezzjonijiet. Fis-sentenza parzjali li nghatat fid-9 ta' Jannar 2012 fil-kawża **Avukat Dr Edward DeBono nomine vs No Stop Technology**, il-qorti osservat:-*

*"Fil-kawża deciza mill-Qorti Ewropej fl-ismijiet **Kalfelis vs Schroder**, Case 189/1987 (Reports 1988 page 05565) inghad li "all exceptions to the rule that the defendant must be sued in the state of his domicile are to be construed narrowly". Dan kien bazat fuq il-principju tad-dritt generali tal-konvenut, ossija dak li jigi imharrek fid-domicilju tieghu (Ara f'dan is-sens ukoll is-sentenza tal-European Court of Justice fil-kawża "**Athanasios Kalfelis vs Bankhaus Schroder, Munchmeyer, Hengst and Co.**, deciza mill-Fifth Chamber fis-27 ta' Settembru 1988, Case no 189/87 European Court Reports 5565, u s-sentenza lokali fl-ismijiet **Bell Med Limited C26412 Vs Pari Mutuel Urban** deciza mill-Qorti ta' L-Appell Civil Superjuri fit-18 ta' Settembru 2009."*

*Fil-każ **Jakob Handte & Co GmbH v Traitements Mecano-chimiques des Surfaces SA** (1992) (C-26/91) deciz mill-Qorti Ewropea fis-17 ta' Gunju 1992, inghad li r-regola generali li persuna għandha titharrek fl-Istat Membru fejn hi domiciljata "is a general principle because it*

makes it easier, in principle, for a defendant to defend himself. Consequently, the jurisdictional rules which derogate from that general principle must not lead to an interpretation going beyond the situations envisaged by the Convention."

L-ewwel sub inciż tal-artikolu 7 tar-Regolament 1215/2012 imbagħad jaqra hekk:

"Persuna domiciljata fi Stat Membru tista' tiġi mħarrka fi Stat Membru ieħor:

(1) (a) *fi kwistjonijiet relatati ma' kuntratt, fil-grati tal-post tat-twettiq tal-obbligazzjoni in kwistjoni;*

(b) *għall-finijiet ta' din id-dispożizzjoni u sakemm ma jkunx miftiehem mod ieħor, il-post tat-twettiq tal-obbligi f'dak il-każ għandu jkun:*

— *fil-każ ta' bejgħ ta' oġġetti, il-post fl-Istat Membru fejn, skont il-kuntratt, l-oġġetti ġew ikkonsenjati jew suppost li kienu kkonsenjati*

....."

Mhux kontestat illi l-konvenut huwa domiciljat il-Greċja fejn ilu jgħix kwazi ħajtu kollha. Mill-provi prodotti jirriżulta li l-attriċi xtrat mingħand il-konvenut erbgħa magni għat-tindif u ħasil tat-twapet. Għal dawn il-magni l-attriċi ħallset l-ammont komplessiv ta' €69,200. Il-partijiet kienu ftehm u li l-metodu ta' konsenja kellu jkun 'ex-works' u cioè skont waħda mir-regoli INCOTERMS 2010 ppublikati mill-Kamra tal-Kummerċ Internazzjoni. Din ir-regola ġiet imfissra hekk mill-imsemmija Kamra tal-Kummerċ Internazzjonali:

"the seller delivers when it places the goods at the disposal of the buyer at the seller's premises or at another named place (i.e., works, factory, warehouse, etc.). The seller does not need to load the goods on any collecting vehicle, nor does it need to clear the goods for export, where such clearance is applicable."

L-attriċi kienet inkarigat lis-soċjetà Express Trailers Limited sabiex din tal-aħħar tibgħat rappreżentant tagħha jiġbor il-magni mill-fabbrika tal-konvenut biex imbagħad ħadet ħsieb l-istess soċjetà li tittrasporta l-magni lejn Malta. Skont il-konvenut, il-magni kienu għalhekk konsenjati minnu ġewwa l-Ġreċja u allura jargumenta li skont ir-Regolament 1215/2012, din il-Qorti m'għandhiex ġurisdizzjoni tisma l-kawża.

L-attriċi ma taqbilx, u sabiex tissostanzja l-argumenti tagħha għamlet riferenza għall-erba' sentenzi, tnejn tal-Qorti tal-Gustizzja tal-Unjoni Ewropea u tnejn tal-Qorti Taljana ta' Kassazzjoni.

Il-każ ta' Car Trim GmbH vs KeySafety Systems srl, deċiż fil-25 ta' Frar 2010, kien jirrigwarda, inter alia, kif għandu jiġi determinat il-post ta' eżekuzzjoni fil-każ ta' bejgħ mill-bogħod. Fid-deċiżjoni tagħha, il-Qorti tal-Gustizzja tal-Unjoni Ewropea qalet hekk:

"L-ewwel nett, għandu jiġi kkonstatat li l-awtonomija tal-kriterji ta' rabta previsti fl-Artikolu 5(1)(b) tar-Regolament, jeskludu l-użu tar-regoli tad-dritt internazzjonali privat tal-Istat Membru tal-forum, kif ukoll tal-liġi sostantiva li skont din hija applikabbli.

F'dawn iċ-ċirkustanzi huwa għall-qorti tar-rinviju li l-ewwel nett teżamina jekk il-post tal-kunsinna jirriżultax mid-dispożizzjonijiet tal-kuntratt.

Jekk huwa possibbli li jiġi identifikat il-post tal-kunsinna, mingħajr ma ssir referenza għall-liġi sostantiva applikabbli għall-kuntratt, huwa dan il-post li huwa meqjus bħala dak fejn il-merkanzija kienet jew suppost kellha tkun

ikkunsinnata skont il-kuntratt fis-sens tal-ewwel inċiż tal-Artikolu 5(1)(b) tar-Regolament.

Min-naħa l-oħra, jista' jkun hemm sitwazzjonijiet fejn il-kuntratt ma jkun fih l-ebda dispożizzjoni li tindika, mingħajr ma jsir rikors għal-liġi sostantiva applikabbli, irrieda tal-partijiet dwar il-post tal-kunsinna tal-merkanzija.

F'sitwazzjonijiet bħal dawn, billi r-regola ta' ġurisdizzjoni stabbilita fl-Artikolu 5(1)(b) tar-Regolament hija awtonoma, huwa meħtieġ li jiġi ddeterminat dan il-post abbażi ta' kriterju ieħor li jirrispetta l-abbozzar, l-għanijiet u s-sistema tar-Regolament.

Il-qorti tar-rinviju tikkunsidra żewġ postijiet li jistgħu jservu bħala l-post tal-kunsinna għad-determinazzjoni ta' tali kriterju awtonomu, applikabbli fin-nuqqas ta' dispożizzjoni kuntrattwali. L-ewwel wieħed huwa dak fejn ġie fiżikament ikkunsinnat l-merkanzija lix-xerrej u t-tieni wieħed huwa dak fejn il-merkanzija ġiet ikkunsinnata lill-ewwel trasportatur sabiex tiġi trażmessa lix-xerrej.

Għandu jiġi kkunsidrati, li bħal ma qieset il-qorti tar-rinviju, dawn iż-żewġ postijiet jidhru li huma l-iktar adatti sabiex jiddeterminaw il-post ta' eżekuzzjoni fejn il-merkanzija kienet jew suppost kellha tkun ikkunsinnata.

Għandu jiġi kkonstatat li l-post fejn il-merkanzija kienet jew suppost kellha tkun fiżikament ikkunsinnata lix-xerrej fid-destinazzjoni finali tagħha jikkorrispondi l-aħjar mal-abbozzar, l-għanijiet u s-sistema tar-Regolament, billi huwa l-"post tal-kunsinna" fis-sens tal-ewwel inċiż tal-Artikolu 5(1)(b) tiegħu.

Dan it-test għandu grad għoli ta prevedibbiltà. Jissodisfa wkoll l-għan ta' prossimità, billi jiżgura l-eżistenza ta' rabta mill-qrib bejn il-kuntratt u l-qorti li trid tiddeċiedi l-kawża. B'mod partikolari, għandu jingħad li l-merkanzija li tikkostitwixxi l-għan materjali tal-kuntratt, fil-prinċipju għandha tkun f'dan il-post wara l-eżekuzzjoni tal-kuntratt. Barra minn hekk, l-għan fundamentali ta' kuntratt ta' bejgħ

ta' merkanzija huwa t-trasferiment ta' din mill-bejjiegħ għax-xerrej, tranżazzjoni li tiġi kkompletata biss mal-wasla ta' din il-merkanzija fid-destinazzjoni finali tagħha.

*Fid-dawl ta' dak li ntqal iktar 'il fuq, ir-risposta għat-tieni domanda għandha tkun li l-ewwel inciż tal-Artikolu 5(1)(b) tar-Regolament għandu jiġi interpretat fis-sens li **fil-każ ta' bejgħ mill-bogħod, il-post fejn il-merkanzija kellha jew suppost li kienet ikkunsinnata skont il-kuntratt għandu jkun iddeterminat fuq il-bażi tad-dispożizzjonijiet ta' dan il-kuntratt. Jekk fuq din il-bażi huwa impossibbli li jiġi ddeterminat il-post tal-kunsinna, mingħajr ma ssir referenza għad-dritt sostantiv applikabbli għall-kuntratt, dan il-post huwa dak fejn fiżikament twasslet il-merkanzija li permezz tagħha x-xerrej kiseb jew kellu jikseb is-setgħa li jiddisponi effettivament minn din il-merkanzija fid-destinazzjoni finali tat-tranżazzjoni ta' bejgħ.*** (Enfasi ta' din il-Qorti).

Il-każ ta' *Electrostreel Europe SA vs Edil Centro SpA*, deċiż mill-Qorti ta' Ġustizzja fid-9 ta' Ġunju 2011, kien dwar il-post fejn kellha ssir it-talba sabiex ix-xerrej iħallas għall-merkanzija akkwistata. Il-Qorti qalet hekk:

"L-użanzi, b'mod partikolari jekk ikunu preċiżi u ppublikati mill-organizzazzjonijiet professjonali rikonoxxuti u li jiġu segwiti b'mod sostanzjali fil-prattika mill-operaturi ekonomiċi, għandhom irwol importanti fir-regolamentazzjoni mhux statali tal-kummerċ internazzjonali. Huma jiffaċilitaw il-kompiti ta' dawn tal-aħħar fit-tfassil tal-kuntratt, peress li, bl-użu ta' termini qosra u sempliċi, jistgħu jiddeterminaw parti kbira tar-relazzjonijiet kummerċjali tagħhom. L-Incoterms elaborati mill-Kamra tal-Kummerċ Internazzjonali, li jiddefinixxu u jikkodifikaw il-kontenut ta' ċerti termini u ta' ċerti klawżoli li jintużaw ta' sikwit fil-kummerċ internazzjonali, għandhom rikonoxximent u użu Prattiku partikolarment għoli.

Għalhekk, fil-kuntest tal-eżami ta' kuntratt, sabiex jiġi ddeterminat il-post ta' provvista fis-sens tal-ewwel inciż

tal-Artikolu 5(1)(b) tar-Regolament, il-qorti nazzjonali għandha tiegħu inkunsiderazzjoni t-termini u l-klawżoli kollha rilevanti ta' dan il-kuntratt, inkluż, skont il-każ, it-termini u l-klawżoli ġeneralment rikonoxxuti u kkonstatati permezz tal-użanzi fil-kummerċ internazzjonali, bħal "Incoterms", sa fejn huma ta' natura li jippermettu li jiġi identifikat, b'mod ċar, dan il-post.

Meta l-kuntratt inkwistjoni jinkludi tali termini jew klawżoli, jista' jkun neċessarju li jiġi eżaminat jekk dawn humiex kundizzjonijiet li jstabbilixxu biss il-kundizzjonijiet dwar it-tqassim tar-riskju marbut mat-trasport tal-merkanzija jew mat-tqassim tal-ispejjeż bejn il-partijiet kontraenti jew inkella jekk jirreferux ukoll għall-post ta' provvista tal-merkanzija. **Fir-rigward tal-Incoterms "Ex Works", li hija invokata fil-kuntest tal-kawża prinċipali, hemm lok li jiġi kkonstatat, kif tirrileva l-Avukat Ġenerali fil-punt 40 tal-konklużjonijiet tagħha, din il-klawżola tinkludi mhux biss id-dispożizzjonijiet tal-punti A5 u B5, intitolati "Transfer of risks", li jikkonċernaw it-trasferiment tar-riskji, kif ukoll dawk tal-punti A6 u B6, intitolati "Division of costs", li jikkonċernaw it-tqassim tal-ispejjeż, iżda wkoll, b'mod distint, id-dispożizzjonijiet tal-punti A4 u B4, intitolati "Delivery" u "Taking delivery" rispettivament li jirreferu għall-istess post u għalhekk jippermettu li jidentifikaw il-post tal-kunsinna tal-merkanzija.** (Enfasi ta' din il-Qorti).

Min-naħa l-oħra, meta l-merkanzija li tkun is-sugġett tal-kuntratt sempliċement tgħaddi mit-territorju ta' Stat Membru li huwa terz kemm fir-rigward tad-domicilju tal-partijiet kif ukoll tal-post tat-tluq jew tad-destinazzjoni tal-merkanzija, għandu jiġi vverifikat, b'mod partikolari, jekk il-post inkluż fil-kuntratt, li jinsab fit-territorju ta' tali Stat Membru, sempliċement iservix sabiex jaqsam l-ispejjeż u r-riskji marbuta mat-trasport tal-merkanzija jew inkella jekk jikkostitwixxix ukoll il-post ta' provvista tagħha.

Hija l-qorti tar-rinviju li għandha tevalwa jekk il-klawżola "Resa: Franco [nostra] sede", inkluża fil-kuntratt

inkwistjoni fil-kawża prinċipali, tikkorrispondix għall-Incoterms "Ex Works", punti A4 u B4, jew inkella għal klawżola oħra jew użanza oħra li tintuża abitwalment fil-kummerċ u li hija adatta sabiex tidentifika, b'mod ċar, mingħajr ma jkun neċessarju li jsir rikors għad-dritt materjali applikabbli għall-kuntratt, il-post ta' provvista ta' merkanzija skont dan il-kuntratt.

Fid-dawl tal-kunsiderazzjonijiet preċedenti, ir-risposta li għandha tingħata għad-domanda magħmula għandha tkun li l-ewwel inċiż tal-Artikolu 5(1)(b) tar-Regolament għandu jiġi interpretat fis-sens li, fil-każ ta' bejgħ mill-bogħod, il-post fejn kienet jew kellha tkun ikkunsinnata l-merkanzija skont il-kuntratt għandu jiġi ddeterminat abbażi tad-dispożizzjonijiet ta' dan il-kuntratt. Sabiex jiġi eżaminat jekk dan il-post ta' provvista huwiex iddeterminat "skond il-kuntratt", il-qorti nazzjonali li quddiemha titressaq il-kawża għandha tiegħu inkunsiderazzjoni t-termini u l-klawżoli rilevanti kollha ta' dan il-kuntratt li jistgħu jidentifikaw b'mod ċar dan il-post, inklużi t-termini u l-klawżoli ġeneralment rikonoxxuti u kkonstatati mill-użanzi tal-kummerċ internazzjonali, bħall-"Incoterms" ("international commercial terms"), imfassla mill-Kamra tal-Kummerċ Internazzjonali ta' Pariġi, fil-verżjoni tagħhom ippubblikata fl-2000. Jekk huwa impossibbli li jiġi ddeterminat il-post ta' provvista fuq din il-bażi, mingħajr ma jsir riferiment għad-dritt sostantiv applikabbli għall-kuntratt, dan il-post għandu jkun dak fejn isir l-għoti materjali tal-merkanzija li permezz tiegħu x-xerrej kiseb jew kellu jikseb is-setgħa li effettivament jiddisponi minn din il-merkanzija fid-destinazzjoni finali tat-tranzazzjoni tal-bejgħ."

Fl-opinjoni tagħha dwar dan il-każ, l-Avukat Ġenerali fil-Qorti tal-Ġustizzja Juliane Kokott qalet hekk:

"...il-klawżola "ex works" hija adattata perfettament ukoll sabiex jiġi ddeterminat il-post tal-kunsinna, fejn din tiddekrivi mhux biss it-trasferiment tar-riskji (punt A5 u B5) iżda wkoll il-post tal-kunsinna (punti A4 u B4) f'termini ta' klawżola vera ta' rtirar ta' merkanzija mix-xerrej. F'din il-perspettiva, id-duttrina u l-ġurisprudenza jsostnu li l-

klawżola "ex works" tal-Incoterms li tniżżlet fil-kuntratt tippermetti li jiġi ddeterminat il-post tal-kunsinna u tal-eżekuzzjoni skont l-Artikolu 5(1)(b) tar-Regolament Nru 44/2001.

Jiena wkoll nikkunsidra li dan l-argument huwa rilevanti. Għaliex il-partijiet ma jistgħux jinqdew b'klawżoli kummerċjali konvenjenti sabiex jistabbilixxu kuntrattwalment il-post ta' kunsinna? Argument partikolari favur dawn il-klawżoli huwa l-fatt li dawn il-klawżoli huma maħsuba sew u, minħabba s-sistema ta' regoli tal-Kamra tal-Kummerċ Internazzjonali, it-tifsira ta' dawn il-klawżoli hija definita oġġettivament u dan jista' ma jkunx il-każ ta' klawżoli kuntrattwali m'hejjija liberament mill-partijiet, kultant ukoll f'lingwa barranija li ma jkollhomx għarfien sod tagħha.

Barra minn hekk, ma huwiex konvinċenti l-argument li l-utenti tad-dritt u partikolarment qorti li tkun trid taċċerta l-ġurisdizzjoni tagħha, jifhmu biss is-sinjifikat konkret tal-klawżola wara li jkunu eventwalment irrikorrew għas-sistemi ta' regoli tal-Kamra tal-Kummerċ Internazzjonali.

Il-Qorti tal-Ġustizzja ċertament esprimiet fis-sentenza Car Trim il-prinċipju ta' determinazzjoni pragmatika tal-post ta' eżekuzzjoni bl-esklużjoni ta' kwalunkwe riferiment għad-dritt internazzjonali privat jew għad-dritt sostantiv; madankollu jidherli li riferiment għal Incoterms iddefiniti b'mod ċar ma hijiex paragunabbli mar-"referenza [miċħuda mill-qorti] għad-dritt sostantiv applikabbli għall-kuntratt". Fil-fatt, huwa possibbli li, mingħajr kunsiderazzjonijiet legali kkumplikati, jiġi stabbilit is-sinjifikat konkret tal-Incoterms billi jiġu kkonsultati speċifikament regoli faċilment aċċessibbli. Dan huwa tal-inqas il-każ meta, fir-rigward tal-verżjoni tagħha fis-seħħ (pereżempju l-Incoterms 2000), il-klawżola tal-Incoterms tkun ifformulata b'mod ċar. Li wieħed isostni li l-validità ta' ftehim fuq il-post tal-kunsinna b'riferiment għall-klawżola tal-Incoterms tiġi tiddependi mill-fatt jekk gietx mehmuża mal-kuntratt kopja tar-regoli li konkretament jiddeskrivu din il-klawżola,

jirrappreżenta sempliċi formalizmu li ma fih l-ebda bażi legali fl-Artikolu 5 tar-Regolament Nru 44/2001."

Applikat dan kollu għall-każ tal-lum, din il-Qorti tgħid illi sabiex tasal għal deċiżjoni dwar fejn seħhet il-konsenja, jehtieg li tqis biss fil-ftehim milħuq bejn il-partijiet. Bil-ftehim ta' konsenja 'ex-works', l-attriċi aċċettat li l-magni jiġu konsenjati l-Greċja. Hija inkarigat lis-soċjetà Express Trailers Limited sabiex tibgħat rappreżentant tagħha fil-fabbrika tal-konvenut. Dan ir-rappreżentant ħa ħsieb li jqiegħed il-magni ġewwa *container*, sabiex jiġu trasportati lejn Malta. Minkejja li d-destinazzjoni finali tal-magni kienet Malta, bil-ftehim tat-tip 'ex-works', il-konsenja tal-magni saret il-Greċja, għaliex kien hemm li l-magni tpoġġew għad-disponibilità tal-attriċi *qua* xerrejja, kif proprju titlob l-imsemmija regola.

Skont il-ftehim milħuq bejn il-partijiet, l-obbligi tal-konvenut relatati mal-konsenja kienu jispicċaw malli jagħmel il-magni *de quo* disponibbli għax-xerrej barra l-fabbrika tiegħu fil-Greċja, u allura l-konkluzjoni tista' tkun biss illi l-magni ġew konsenjati ġewwa l-Greċja.

Is-soċjetà attriċi tagħmel riferenza wkoll għal żewġ sentenzi tal-Qorti Taljana ta' Kassazzjoni. Fil-każ ta' Gian Luigi Facciano vs Societa Cooperative Agricole Vivescia, tas-6 ta' Ottubru 2015, intqal hekk:

"che in mancanza di previsione contrattuale, luogo di consegna è il luogo di recapito finale della merce, quello cioè in cui i beni compravenduti entrano nella disponibilità materiale, e non solo giuridica dell'acquirente."

Fil-każ ta' TOV B.V. vs SE.BO DI BONO PATRIZIO & C. S.A.S., deċiża nhar it-22 ta' Novembru 2016, intqal hekk:

"In tema di vendita internazionale di cose mobile, dunque, il luogo di consegna dev'essere individuate in base a criteri economici, in relazione al recapito finale della merce, che ne segna l'acquirente."

Referibbilment għall-ewwel każ, din il-Qorti tgħid illi dan ma japplikax għall-mertu li għandha quddiemha lillum għaliex fil-ftehim bejn il-partijiet, ma hemm l-ebda mankanza jew nuqqas ta' disposizzjoni dwar il-post tal-konsenja. Kontrarjament, kif diġà ntqal, gie miftiehem illi l-konsenja kellha tkun dik tat-tip 'ex-works' li kif rajna, tfisser li l-magni ġew konsenjati ġewwa l-Greċja. Dwar it-tieni każ, il-Qorti tgħid illi hawnhekk ukoll irid jittiehed in konsiderazzjoni dak li ftehm u l-partijiet dwar il-post tal-konsenja. Il-konsegwenzi tal-ftehim ta' konsenja tat-tip 'ex works' huma ċari. Il-magni ġew rilaxxati mill-konvenut il-Greċja stess, fejn kienu disponibbli għall-attriċi fil-mument li ġew rilaxxati minnu favur Express Trailers Limited. Il-konsenja certament saret fil-Greċja.

Dan kollu jfisser illi b'applikazzjoni tal-artikolu 5(1) tar-Regolament 1215/2012, din il-Qorti m'għandhiex ġurisdizzjoni tisma' u tiddeċiedi t-talbiet attriċi in kwantu li huma kollha bbażati fuq il-kuntratt ta' bejgħ bejn il-partijiet, fejn il-merkanzija mibjugħa kienet ġiet konsenjata ġewwa l-Greċja.

Għalhekk u għal dawn ir-ragunijiet, din il-Qorti qiegħda taqta' u tiddeċiedi billi tilqa' l-ewwel eċċezzjoni tal-konvenut u tiddikjara illi m'għandhiex ġurisdizzjoni tisma' l-kawża u tillibera lill-konvenut mill-osservanza tal-ġudizzju.

Spejjeż tal-kawża jithallsu mis-socjetà attriċi.

IMHALLEF

DEP/REG